

POŠTARINA PLACENA U GOTOVOM.

GOD. II.

U ZAGREBU, OŽUJAK (škol. god.) 1930./31.

BR. 7.

»Mali Istranin« izlazi jedamput mjesečno. — Pretplata iznosi 12 dinara na godinu. — Pojedini broj stoji 1 dinar. — Za inostranstvo dvostruko. Uredništvo i uprava nalaze se u Boškovićevoj ulici br. 20. — Telefon 59.31.

SADRŽAJ: Ernest Radetić: Mali iseljenik. — Krsto Mihotić: Njima. — Ljubidrag Garčina: Vilinska majka. — Ferdo Plemić: Mudri brat. Lijepa naša Istra: Barderna kraj Poreča. — Veseli kutić. — Prijatelji malog Istranina. Razne vijesti. — Mali kalendar za ožujak. — Mala pošta. — Odgonetke i zagonetke.

UREDNICI:

ERNEST RADETIĆ, ZAGREB

JOSIP A. KRALJIĆ, CRIKVENICA.

TISKARA PERKO

vlasnici:

Aleksandar Perko i Miroslav Reputin
Zagreb, Gundulićeva ul. 26 - Tel. 5069.

Izrađujemo prvoklasne sve štamparske poslove kao:
listovne i zaključne papire, posjetnice, re-
klamne karte, račune, kuverte, letake, pla-
kate, brošure i t. d., — solidno i brzo.

Tržite bezobvezne ponude.

BEZZVUČNI

„ADLER”

pisaći stroj

MODEL 25

skladište papira i kancelarijskog
materijala

MARIJA KRELL, Nikolićeva ul. 12

BESPLATNI KATALOG
dobivaju čitaoci »Malog Istranina« ako
ga zatraže listom od trgov. i otpr. kuće
Kastner i Ohler, Zagreb

Vi niste prehladeni

a ipak osjećate glavobolju,
neraspoloženje, smalaksalost.

U takvim slučajevima u prvom
redu pomislite na želudac, te
ako on dobro ne obavlja svoj
posao, osjećate poteškoće pro-
bave, slab tek, imate tvrdi sto-
licu, tada ste našli pravi uzrok
Vašeg neraspoloženja. Urednu
probavu i redovitu stolicu dobit
ćete, ako upotrebite GASTOL
ČOKOLADU.

Kutija od 12 kom. sa uputom u ljekarnama Din 12—

FRANJO SOLLAR

trgovina željezom i željeznom robom kućnim
i gospodarskim potrebštinama na veliko i malo

Utemeljeno godine 1856.

Illica broj 16

ZAGREB

Telefon 3291

„ALMANAH GRADA ZAGREBA” Cijena Din 40—

Naručuje se u tiskari C. Albrecht, Zagreb, Radićeva ul. 26.

„THEMIS” NAKLADNI ZAVOD
PRAKTIČNIH KNJIGA

RADIĆEVA UL. 26 ZAGREB TELEFON 30-70

ČEK RAČUN KOD POŠTANSKE ŠTED. 35-566 i 35-808

MALI ISTRANIN

GOD. II. ZAGREB, OŽUJAK ŠKOL. GOD. 1930. 31. BR. 7.

Mali iseljenik

I Šime Lovrin iz sela Rakovaca kod Baderne morao je u svijet. Otišao je poput tih tisuća drugih, da ne gleda strašnu pogibiju svoga kraja i porušena ognjišta diljem svoje drage Istre...

Htio je preko Učke, pa u Jugoslaviju, među slobodnu braću, ali mu ne dadoše. Svu su granicu opleli bodljikavom žicom, kroz koju se ni zec

ne može da provuče. Mislio je već pokušati sreću, pa i uz pogibelj života provući se kroz tu kobnu ertu, ali pomisao na ženu i nejakog jedinca sina, svog malog Jožića, zadržao ga u zadnji čas.

Kakovim bi sve neprilikama njih izložio, da ovako krišom umakne Njegovu bi Lucu zatvorili, Jožića bi poslali nekud u južnu Italiju da ga odrode, na očevinu bi mu udarili silnu globu i konačno je zaplijenili.

I zato je Šime Lovrin okrenuo pravac svoga puta.

Jožiću moć, govorio je pod glas tamne jedne noći svome sinčiću. Eto, tata će te tvoj ostaviti. Na daleki će put, jer ga teška nevolja tjera s ovog dragog i toplog ognjišta našeg. No ne boj se, on te ne će zaboraviti. Čim se u dalekom svijetu smjesti, pozvat će i tebe i majčiću, da budete uz njega zauvijek. Ili bolje: ne zauvijek, nego samo do onog jednog velikog svijetlog dana, koji svi mi čekamo, a koji će neminovno jednoga morati doći...

Mali je Jožić sjedio uz vatru i jecao. Tihom je gušila u sebi suze i majka.

Vatra je pucketala na ognjištu, iskre se dizale i izmicale kroz visoki dimnjak van u tamnu noć. Hujala je bura.

Lovrini nijesu zatisnuli oka cijelu noć. Ocu se kidalo srce od bola majka je gušila u sebi plač, da ne krikne glasno, a mali je Jožić u polusnu jecao, tepajući razne riječi od milja svome dobrome ocu.

Teško je to i strašno odlaziti s rodnog praga, ostavljajući dragi dom lijepo selo, grobove otačca i djedova, sav rodni kraj, s kojim te veže toliko bitnih a tako dragih uspomena i biti potjeran od tudjincea, uljeza i nacelnika, u daleki strani svijet.....

Na Lovrinu kuću survala se nevolja svom svojom težinom. Vlasti pritislone porezom i odvele iz staje posljednje blašće, kravicu Božkarinu.

»Mamo, ja sam gladan, daj mi kruha« molio je Jožić. ali kruha bijaše već davno ponestalo u kući.

»Nema kruha. dijete«, odvrćala je majka i tješila mališa: »Strpi se još koji dan. poslat će nam tata iz Amerike novaca. pa ćemo kupiti kruha i svega«.

»Mamo. a je li istina da preko u Jugoslaviji naši imaju mnogo kruha. bijeloga, i sira i mlijeka?«

»Imadu, dijete, imadu, ali nam ne mogu poslati.«

»Mama. skuhaj bar malo kašice. od jučer nijesam ništa jeo« nije prestajao gladni Jožić. ali uzalud — u kući ne bijaše ni šake brašna.

»Morat ćeš u talijansku školu. sine.« uzdahne napokon majka. »Tamo kažu da daju djeci riže i kruha.«

I mali je Jožić otišao još prije reda s drugom djecom u školu...

*

»Mamice. ja više neću u školu«, dodje jednoga dana Jožić zaplakav majci.

»A zašto. dijete moje?« preplašeno će majka. Je li te učitelj udario?«

»Nije. majko. nije udario mene. ali je udario tebe. i sve naše majke. svu braću našu i nas sve... I rekao je da smo divljaci. barbari. nerazumni i nečisti. Pogrdio je sve što je nama sveto i što si me ti učila. da moram ljubiti i predbacio nam onaj zalogaj kruha. koji nam daju... Neću. majo slatka, više u njihovu školu.«

I Jožić nije više prekoračio praga talijanske škole u selu.

U kući ne bijaše kruha. Majka bi ponekad donijela iz susjedstva šaku brašna, skuhalo rijetke kukuruzne kašice i čekala. čekala...

A Jožić je blijedio. mršavio i propadao. ali se nije tužio... Osjećao je tešku bol. koja je prignječila i njega i svu njegovu hrvatsku braću u Istri.

Majka je plakala. Krvu bi mu svoje dala. da ga nahrani i okrijepi. ali nije mogla. Ne bijaše bogate Jugoslavije. da nahrani svoje gladne istarske sokoliće.

Jožić je ozbiljno obolio...

*

Jednoga dana stiglo je iz daleka svijeta pismo.

»Jožiću moj«, pisao je otac. »Spremi se na put i dodji k meni svome tatici, koji te tako željno očekuje. I kaži mamici. da sam našao posla. pa da će biti i za vas kruha. Šaljem vam novaca za put. krenite odmah. jer me čežnja za vama muči...«

Ali prije polaska ne zaboravi poći na naše staro groblje na brežuljku. Pokloni se prahu naših dragih otaca, uzmi pregršt one zemlje i ponesi je sa sobom u tuđi svijet. Sveta je ono zemlja. jer je svaka gruda naše

drage istarske zemlje blagoslovljena. Natopljena krvlju, znojem i suzama našeg patničkog naroda...«

I Jožić, prem mali, osjećao je da razumije svu dubinu očevih riječi. Prije nego što je bio u školi možda i ne bi shvatio, ali kad je u svojoj djetinjoj glavici upoznao, koliko se progoni i isnujehiva njegova slatka materinja riječ, razumio je, da je baš zato mora voliti i da je baš zato ta lijepa zemlja sveta i blagoslovljena, jer se na njoj radjaju, žive i umiru nebrojene povorke mučeničkog jednog naroda...

Za nekoliko su dana ostavili dragu Badernu i Rakovce ponad nje i krenuli u Trst... Jožić je u maloj platnenoj vrećici ponio šaku zemlje sa groblja i privezao je oko vrata. čuvajući je kao najveću svetinju...

Ej, ženo, kuda ćeš s tim slabunjavim djetetom? pitao je brodski liječnik, koji je pregledavao iseljenike...

«Sa mnom će, gospodine, u dalekom nas svijetu čeka hranitelj.»

«Ne može, ženo, ne smije. Ne vidiš li, kako je bolestan, mršav i blijed. Umrijet će na putu, jer ne će moći izdržati napora dugotrajnog puta po olujnom moru...»

«Nemojte, gospodine, to mi je jedina, umrla bih bez nje. smilujte se, pustite ga sa mnom...» zaklinjala je Luca.

«Ne smijem, ne mogu, zakon je takav», tvrdo će liječnik.

Ali tada kao da se nečega sjetio. «Previše je Hrvata u Istri, pomisli i napokon ga propusti...»

Dani su prolazili uz zviždanje vjetrova i zapljuskivanje strašnih valova. Ocean je buran i nemiran. Poigrava se ogromnim parobrodom kao igračkom kakvom, baca ga u ponor i izdiže visoko na vrhove ko gore velikih valova...

Duboko u utrobi ladje, u zagušljivom i smradnom zraku, zasićenom zadahom ulja i ugljena, ležao je teško bolestan mali Jožić, a do uzglavlja mu sjedila majka, tužna i zaplakana istarska majka.

«Mamice, mene je ovdje strah», govorio je Jožić. «Nešto me u grlu davi. Čini mi se kao da smo u grobnici. Bojim se, majo, jako se bojim.»

Oh, gdje su naši jasni bregovi, gdje je naš Punčan, naša divna šuma Vidorna, gdje crkvica na brijegu i modra naša Učka? Mamice, zašto se odavle ne vidi Učka, naša lijepa modra Učka? Bojim se ovih strašnih valova i daleke nepregledne vodene pustoši oko nas...

Jao, što to urla i baca nas amo tamo?...

Mamice pokri mi rukama lice, da ne vidim i ne čujem ništa...

Mamice, ja se tako strašno bojim...

»Spavaj, Jožiću, spavaj srce, sve će to proći. Dolje nas čeka tata i uskoro ćemo biti kod njega«.

»Uskoro, kažeš,« bolno se nasmiješi dječak, i htjede da zapljesne ručicama, ali mu one nemoćno klонуše... Mamice, zar ne da će tatica biti silno veseo kada nas ugleda. Zar ne da će mu biti jako milo, kada mu dadem ovu torbicu s našom dragom istarskom zemljom. Zar ne da je ovo jedan dijelak naše Baderne?

Biti će sretan, Jožiću moj, hoće. Ali sača budi miran i spavaj. Ne plaši se hujanja i buke mora...

.....

Mamice, vratimo se, vratimo, jer ja ne mogu više... jecao je Jožić kada se ponovno probudio. Meni je tako vruće kao da gorim, hoću natrag u našu Badernu, bojim se da ne umrem daleko od nje, sred ove strašne vodene pustinje...

Nemoj, Jožiću, ne ćeš ti umrijeti, eto još dan — dva, pa smo u na ručju tate, koji nas čeka, oh kako nas željno čeka... ridala je majka.

Umrijeti ću, majo slatka, sanjao sam. Osjećam ne mogu više, grčio se u mukama Jožić, nesretni mali Istranin. Evo, majo, torbice, daj je tatici, našem dobrom tatici i preporuči mu nek je ne baci, jer to je dijelak naše zemlje, naše drage Istre...

»Što to govoriš, dijete, vrisnu majka...« Ti ne ćeš umrijeti, ti ne smiješ, sam ćeš je predati ocu. Spavaj, Jožiću, spavaj...

I Jožić je usnuo...

.....

Sanjao je. Vidio je Rakovce, bijele osvijetljene jarkim jutarnjim suncem... Sa badernskog zvonika razlijevali se dolinom sve dolje do mora mekani zvuci svih triju zvona, pjevajući kao o Uskrsu. Janjci su blejali i skakutali, bijeli i kovrčavi, pastiri veselo svirali u vidalices i frule, a ptice im po lugovima ispomagale... Ljudi su bili sretni i klicali.

Jožić je sanjao i blaženo se smiješio, lišući sve tiše, sve laganije i na koncu usnuo za navijek...

.....

Na palubi crni odar. Na njemu sitno tjelešće ispaćenog nesretnog malog Istranina. Dva mornara drže nepomični do njega stražu.

Jožić, siromašni Jožić smiješi se i mrtav, jer je na samrti vidio sretnu svoju domaju...

Dolaze žene i škrope ga...

Mornari se sprema, da ga dignu i spuste u morske dubine...

Najednom se sva srca, pa i ono okrutnog talijanskog kapetana, potresoše... Vrisnula je majka i bacila se na mrtvo tijelo svog nesretnog malog Jožića. Na bučnom brodu sve je utihnulo... Daleko nasred divljeg oceana, usred stranih ljudi, od nikog shvaćena iznad valova uzburkana tudjeg mora zabugarila je tužna istarska hrvatska naricaljka....

Lipe ručice tvoje, sine moj...
Lipe modre očice tvoje, cvite moj
Kako su se u zikvici smijale materi
tvojoj
Kako su brzale nogice tvoje. dite
moje, bili cvite moj...«

Di će biti grobić tvoj, lipa krvi moja
Ki će ti ga z bašelkom zasadić
Ki zalivat mažuranu drobnu,
Ki paliti svičice po noći da te ne
bude samoga strah, sine moj, dra-
go dite moje...«

.....
A s druge strane mora čekao je
na obali otac uzalud...

Ernest Radetić.

Njima

Put neba visoko
Učka-gora stremi.
smrtnim mukom ćete
kameni joj nijemi.

Od hridine katkad
tu se jeka javi;
vraćaju joj odziv
horizonti plavi.

Odasvud se čuje:
s neba i dubina,
i sa ravnih polja
i morskih pučina...

Poznajemo dobro
ovaj glas odavna:
u njemu trepti snaga
našeg Roda slavna.

Slušamo ga često,
kada do nas dođe,
pa nas za tren sumnja
i zla slutnja prođe.

Neka radost silna
razgali nam grudi,
osjećaj nadljudski
tad se u nam budi.

Krv djedova naših,
smionih Gusara,
htjela bi da opet
sve u prah obara.

Htjela bi da bukne
poput Našeg Mora,
da bedeme ruši
otetih nam dvora.

-- Ali neće dugo
čekat Džini speti!
Nije dalek, doć' će
dan žudeni, sveti.

Krsto Mihotić.

Vilinska majka

Priča je o majci vilinskog roda, koja je odnjihala devet sinova, zdravih i jedrih kao devet jablanova, a koji su, u času kad prekršiše jedno obećanje njoj zadato, izgubili svoju majku. Obećanje se je sastojalo u tome, da niko živ nije smio da doznade da je ona, njihova majka, vila. Ni na sva moljakanja ona nije nikad htjela da obrazloži svojoj djeci tu svoju želju. A što bi oni bili dali kad bi se bili mogli podičiti pred svijetom da su oni vilinskoga soja.

Na njihovu kuću čitav je svijet gledao zavidnim okom. Kako i ne bi? Dok svih ostalih stiže svako зло i pokor božji, njihovim domom caruje blagostanje i sreća, njihove vinograde nikad suša ne sprži, njihove usjeve tuča nikad ne pobije, nad njihovim čameima, kad se podignu na ribolov, nikad oluja ne sruči svoj bijes.

Kad se opasaše muškom snagom, poženiše se. Ali opet su se pazili kao prava braća, živjeli su u kućnoj zajednici, poštovali su svoju majku i slušali njene savjete. Oca su bili već davno izgubili. Tek pred smrt kazao im je bio, kako se bijaše namjerio, kao mlad pastir, na njihovu majku — vilu. Ne ukaže se lje, reče im, svakomu smrtniku prilika da ugleda vilu, one se ljudi kriju, ali ona, kasnija njihova majka, bila je zaspala na obronku Učke planine ispod Veprincea, i on ju je u prolazu zatekao. Kazala mu je da se je rodio pod sretnom zvijezdom, i poslala je za njega. I njemu je bila zabranila, da ikad reče ikome ko je ona. Njenu je želju i ispunjao do posljednjeg dana.

Ljudi ih počnu objedjivati da stoje pod moći nečastivoga, da su čarobnjaci zbog toga, što njihovu kuću ne snalazi nikad nikakva nepogoda, ni зло, ni nedaća kao i druge kuće. I oni tako jednom u naponu svog ponosa izlanuše pred ljudima koji je uzrok njihove nesreće: njihova majka je vila, a vilinsku kuću ne može da snadje nikad nikakvo зло.

I oni izgubiše svoju majku... Ljudi je kamenovaše...

Izgubiše je. Izgubiše prividno. Vila je bila duh. A ko bi duh ka menovao?....

Ali vila, njihova majka, nije ih ni potom napustila. Svake noći kad bi na zemlji zamrla buka, a gradom promiljeli do zubiju naoružani stražari, dolazila im u pohode. Prošla bi gradom neprimjetno, nevidjena kao magla. Ušla bi kroz zatvorena vrata, pred kojima je svake noći naoružani jedan stražar stražu stražio. (Njihova kuća bila je od vlastiju ožigosana kao »butovničko« gnijezdo i trebalo je biti na oprezu, da ko iz kuće nebi izlazio da širi »prevratničke« ideje ili u nju ulazio da se nadahnjuje »razvratnim« mislima).

Vila - majka svake bi noći obišla svoje sinove i unučad, bdila je nad njima umornima, tješila ih u njihovoj tuzi, bodrila ih u patnjama, putila ih na istrajnost, vidala im rane, tetošila ih blagom rukom. A oni su joj se uticali u svakoj nevolji, i nikad nisu klonuli duhom. Ona, vila, završava ta priča, pramajka je slavenskog plemena u Istri.

Priča je drevna, nastala u vremenima kad njom nisu vladali današnji njeni zavojevači, a niti sanjali da bi njome mogli gospodariti. Ali ipak ne zvuči li vam, dragi moji mališani, kao da je ta priča ponikla u ovim našim danima? Ne čini li vam se da je tom pričom Istraninova duša

htjela da kaže: zarobili ste nam naše tijelo, ali niste naš duh, lišili ste nas naše majke, kamenovali ste je, ali niste sahranili i njen duh koji prebiva u nama.

I u prošlosti su naši dragi Istrani, kao i svi dijelovi našeg naroda, robovali ovom ili onom nasilniku, pa Bog zna za čijeg je nasilništva progovorila Istraninova duša tom pričom. Ta priča ma da stara, ona je ipak nova, savremena. Sudbina Istraninova se ponavlja, istovjetna je: zatornik njegove slobode mijerjao je maske, mucao je nemuškim jezicima, a duši je bio jednak. I Istranin je ostao isti, izdržljiv, bodar, čio, — zato jer ima svoju majku.

Istraninova je majka vila, koju kamenovaše. Baciše kamen na duh. A ko bi duh sahranio?

Ne čini li vam se da je u toj vili simbolizovana baš naša Jugoslavija, majka svih nas, majka svoje jugoslavenske djece, koja žive i s ovu i s onu strane granice?

Beograd.

Ljubidrag Garčina.

Mudri brat

Živio nekoć otac, koji je imao tri sina. Ostario i iznemogao pozove k sebi sinove i reče im:

»Draga djeco, star sam i ne mogu više da upravljam gospodarstvom. Valja da ga predam jednomu od vas, ali ne znam, koji je najvrijedniji. Učinit ću zato tako: evo vam svakome po jedan dinar i tko ga bude znao najbolje upotrebiti njegovo neka bude cijelo moje imanje«.

Sinovi uzmu svaki svoj dinar i odoše, da ga što bolje upotrebe. Prvi je sin pošao i kupio za dinar slame. Donio ju je čitav jedan svežanj. Ušao je u sobu i porazbacao je po podu tako, da je sav pod bio njome prekriven.

»Eto«, rekao je ocu. »za jedan dinar pripravio sam mekan ležaj tebi i drugoj braći. Nijesam li dobro upotrebio dinar, koji si mi dao?«

Uto dodje drugi sin. On je otišao i kupio za dinar svijeću. Zapalio je svijeću i osvijetlio njome sobu, a svijetlo se poigravalo po svim kutićima do tada tamne izbe.

»Mislim, da nijesam mogao bolje upotrebiti dinara«, pohvali se ocu: »Što bismo radili cijele večeri u mraku, da nijesam nabavio svijeću?«

Otac je šutio i čekao na trećeg sina.

Uto se vrati i treći sin.

Nosio je pod pazuhom lijepu knjigu. Sjeo je u kut i stao iz nje glasno čitati. Knjiga je bila divna. Stari je otac podbočio rukama glavu i slušao, a i braća su bila ganuta lijepom pričom. Iz susjedstva su došli i drugi seljaci, postavili se tiho kraj vratiju i slušali.

Priča iz dobre knjige segla je daleko, ne samo u svaki kutić sobe: nego još dalje, još dublje, čak u srca dobrih slušatelja...

»Sinko«, reče na koncu stari otac, »dobro si upotrebio dinar, koji sam ti dao. Neka ti je blagoslovljen. Tvoje je gospodarstvo«.

»Brate«, digoše se druga dva brata. »budi nam gospodar. Ti si bio najmudriji«.

Napisao: Ferdo Plemić.

Lijepa naša Istra

BADERNA. Nemojte, djeco, misliti, da je to bogzna kako važno i glasovito mjesto u Istri. Ne, to vam je malo jedno seoce zapadne Istre čije bijele kućice polijegaše oko malog brežuljka kao jato bijelih galebova i motre bistrim svojim očima krasno plavetilo našeg mora, koje se dolje na dalekom obzorju spaja u jedno s lazurnim nebom...

A na vrh brijega okružen divljim kestenjima, i širokim granjem stoljetnih pladonjaka izdiže se zvonik s lijepom crkvom u kojoj je nekad tako divno odzvanjala naša riječ, naša pjesma i hvala Gospodu...

LIJEPA NAŠA ISTRA: Baderna kraj Poreča.

Odmah podno brijega nalazila se škola Družbe Sv. Ćirila i Metoda, prva Družbina škola u Istri. Tako su lijepa bila ona vremena. Iz svih su sela svakog jutra, još prije jutrenja, brzala sitna i glagoljava djeca, sva sretna što mogu u svojoj školi, u svom materinjem jeziku slušati svog učitelja, koji im je pričao o slavnoj prošlosti i lijepoj budućnosti našega naroda...

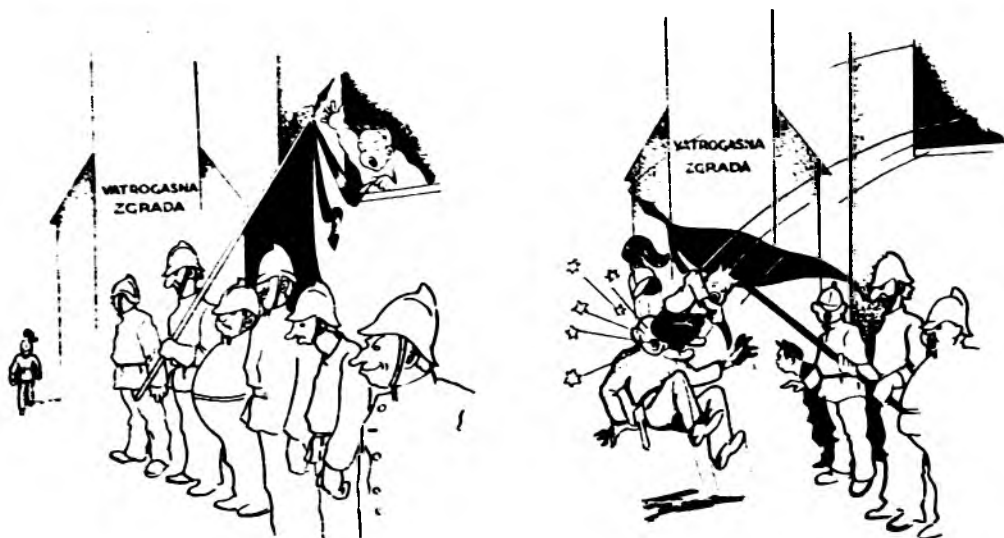
Danas je Baderna tužna. U crkvi se više ne čuje naše riječi. U školi se ne pjeva naših pjesama, već druge neke, tuđe i strane, u jeziku koji nijedno dijete ne razumije...

Ali nemojte zato misliti, da su mali Badernjani zato potišteni i očajni. O, ne! Ne poznate vi njih. Junačko je ono pleme, ne da se ono i Talijani ga se boje kao vatre. Jer naš Badernjan ne pozna šale. On je već jednom bio zatjerao porečkim Talijanima strah u kosti, kada su ono bili uvrijedili njihova zastupnika pokojnog Laginju. Digli se oni svi na noge junačke pograbili tko kosu, tko sjekiru, tko kosir, tko rankun i umalo što nijesu sav grad Poreč zapalili i spravili sa zemljom.

A takovi su i danas. U Baderni nema odroda, nema nijedne prodane duše. Svi su oni uza sva nasilja ostali čvrsti i nepokolebivi u svom narodnom osvjedočenju.

Talijani su već mnogo puta pokušali da ih slome. Dojurili bi im u selo na teretnim automobilima, oboružani do zubi, bacali im bombe u kuće, pucali i palili, ali Badernjane to nije preplašilo.

Evo jedne male sličice iz te junačke Baderne.

U mjestu je velika vatrogasna parada. Dolazi iz glavnoga grada sam vrhovni vojvoda svih vatrogasaca cijele banovine. Vatrogasci se porredali i nskočeno čekaju. Barjaktar digao zastavu i čeka znak, da njome zavitla u počast vojvodi.

Ali, gle, gle, što to radi na prozoru onaj nevaljalac Jurić? Svidjelo mu se one raznobojne vrpce kojima kume okitiše barjak pa hoće da jednu odveže i spremi u džep.

U to evo vojvode!

»Hura, živio, pomoz Bog! zaori sa svih strana, a barjaktar zamahne zastavom u počast vojvodi, koji dostojanstveno koraca sred špalira...

Kad li što je to? Bums! Kao nekakva teška vreća tresne vojvodu po glavi, da je sve zvijezde vidjeo.

To se ona nesreća od Jurića zakvačila za barjak, a kad je barjaktar njime zavitlao, odletio je home i naš Jurić, pa sjeo ravno vojvodi na glavu.

O Juriću, Juriću, što li nam pokvari paradu.

MUDRIJAŠ JURIĆ.

Tetice: Evo, Juriću, dat ćeš mi jedan poljubac, a ja ću ti dati zato dinar!

Jurić: Dragaa tetice to je premalo! Toliko dobijem kad popijem žlicu ricinusova ulja.

Jurić čestitar. Došao sam, dragi djede, da ti čestitam i zaželim mnogo sreće, zdravlja i božjeg blagoslova k tvom vrijednom imendanu, a mama je kazala, ako dobijem od tebe deset dinara, nek pazim da ih ne izgubim.

Nevenka: Juriću, daj mi dinar da kupim sladoleda, jer mi je strašno vruće.

Jurić: Što? Vruće ti je, sladoleda hoćeš? Nisam lud da za takve bedastoće trošim dinare. Pričat ću ti radije o vješticama i vukodlacima, pa će ti brzo proći vrućina. Drhtat ćeš ko prut na vodi.

Došao u školu nadzornik pa ne poznavajući Jurića, upita ga, kako se zove. Jurić šuti. »No« — reći će nadzornik — »kaži mi kako te zove tvoj tata?«

»Moj tata mene nikako ne zove, on samo zafučka i ja sam već kod njega, jer inače dobijem zaušnicu.«

Prijatelji. Malog Istranina

DAROVALI SU U FOND LISTA DO 19. FEBRUARA:

- po 88.—** Din: Dr. Hrvoje Mezulić, Zagreb;
po 64.— Din: Vlč. Don Frano Livić, Ribn. Kanići;
po 38.— Din: Tomo Rakić, Perlez; Dr. Stanko Rodić, Šibenik; Dr. Antun Fanton, Velika Gorica;
po 36.— Din: Matko Maretić, Ljubljana;
po 18.— Din: Ivan Oršić, župnik u m., Rab;
po 13.— Din: Boren Emili, Sušak; Opatić Josip, Rab;
po 9.— Din: Josip Jačić, Križovec;
po 8.— Din: Đuro Poropat, Šenkovec; Viktor Benašić, Bos. Kostajnica; Ivan Dobrila, Drvar; Petar Matanić, Krk; Sandica Reiss, Zagreb; Zivan Cvitković, Šibenik; Tomo Tabular, Zlarin; Karmelo Cvitanović, Igrane; Božo Mezulić, Svodna; Gjuro Kopic, Zlatar; Ivan Kamčević, Novisad; Ante J. Mezulić, Čepin; Ivo Krenenić, Zagreb; Milorad Milinović Imotski (da se kazni, što je zakasnio s pretplatom!); Franjo Novak, Gjenović; Ing. Josip Mastrović, Sinj; Josip Lukež, Ivanec;
po 3.— Din: Mira Šušnjara, Bos. Aleksandrova (pretplatio: Branko Petković, Bos. Gradiška); Ante Soldatić, Vrbnik.

Zima u Sibiriji. U Sibiriji je zima tako jaka, da se mlijeko i čaj prodavaju u sledjenom stanju u obliku ploča ili valjaka. Kad netko hoće da popije čašicu mlijeka ili čaj on jednostavno takav smrznuti valjak metne u mlaku vodu, valjak se rastopi i eto mu toplog čaja ili mlijeka.

Djeca u Japanu. Japanska djeca ne dobivaju imena prije pete godine. Istom u petoj godini roditelji dadu djetetu ime i to nakon dugog i ozbiljnog promišljanja. Obično dadu djetetu kakovo lijepo pjesničko ime kao na pr. Dijete sunca, Bijeli Ljiljan, i slično.

Kako se odstranjuju mrlje od crnila? Sigurno vam se više nego jedamput dogodilo, da vam je crnilo kapnulo na odijelo, a vi nijeste znali, kako da ga odstranite. U buduće kada vam se takova neprilika dogodi vi lijepo nakvasite ono mjesto gdje je mrlja mlijekom i nasipajte na nj soli. Mrlja će odmah izbljediti, a ako to učinite odmah, nestati će sasvim.

MALI KALENDAR

Ožujak

1. ožujka. God. 1921. umro je Nikola I. bivši kralj Crne Gore.
2. ožujka. God. 1770. sastanak hrvatskoga sabora nakog bijega bana Balaše.
3. ožujka. God. 1354. Umro švajcarski narodni junak Vilim Tell.
6. ožujka. God. 1527. Glasoviti moreplovac Magellan otkrio Filipinsko otočje.
7. ožujka. God. 1882. Srbija postaje kraljevina.
11. ožujka. God. 1537. Pod klisom pogiba junak Petar Kružić.
God. 1881. poginuo je ruski car Aleksandar II. od bombe nihilista.
12. ožujka. God. 1881. Spojiv se Vlaška s Moldavskom stvoriše kraljevinu Rumunjsku.
13. ožujka. God. 1695. umro je najglasovitiji svjetski pisac dječjih basna La Fontaine.
14. ožujka. God. 1877. rodio se u Krku poznati nacionalni radnik u Istri Josip A Kraljić, prvi pokretač «Mladog Istranina» prije 25 godina i sadanji urednik «Malog Istranina».
16. ožujka. God. 1919. sastalo se narodno predstavništvo novostvorene države Srba, Hrvata i Slovenaca, današnje Kraljevine Jugoslavije.
18. ožujka. God. 1913. grčki kralj Gjuro ubijen u Solunu. — God. 1930. preminuo u Zagrebu otac Istre, hrvatski ban Dr. Matko Laginja.
19. ožujka. God. 1813. rodio se veliki istraživač istočne Afrike, Livingstone. God. 1818. rodio se u Grabovnici Petar Preradović, hrvatski pjesnik.

23. ožujka. God. 1848. Jelačić postaje hrvatskim banom.

God. 1860. Eugen Kvaternik predaje princu Napoleonu memorandum o hrvatskim zahtjevima.

26. ožujka. God. 1921. Strahoviti požar u Tokiu (Japan). Izgorjelo 1000 kuća.

27. ožujka. God. 1845. Rodio se Röntgen, koji je pronašao tzv. X-zrake.

28. ožujka. God. 1827. umro veliki skladatelj Beethoven.

29. ožujka. God. 1645. Požar uništio pola Zagreba. — God. 1670. Petar Zrinski svrgnut s banske časti. — God. 1889. podignut glasoviti Eiffelov toranj u Parizu.

31. ožujka. God. 1492. Otkriće Amerike. Krištof Kolumbo otkrio otoke koje je prozvao San Domingo (što znači: Sveta Nedjelja, jer bijaše baš nedjelja).

Mala pošta

Ilija Varga, Kopr. Bregi. Sva tri tvoja pisma primili smo. Žao nam je, što tvoj prijatelj ne će više da prima naš list. Budi nam zato ti tim veći prijatelj i pričaj svima u svojoj okolini ono što čitaš u »Malom Istraninu«. Neka tvoji roditelji i svi tvoji prijatelji upoznaju stradanja naše jadne Istre.

Učenici III. i IV. razr. osn. škole. Prezid. Hvala vam što ste se odazvali u tako lijepom broju. List ćemo vam slati točno svakog mjeseca, a vi nam se javite po kojim pismom, kako vam se sviđa i što biste još željeli da list donese.

Emilija Grubišić, Jabuka na Cetini. Prvi, drugi i treći broj »Malog Istranina« su sasvim raspačani, pa smo ti poslali br. 4 i 5., a u buduće ćeš brojeve redovito dobivati.

Radoslav Defar, učenik II. razr. osn. škole, Brod na Savi. Lijepa ti hvala na velikom paketu razglednica iz Istre. Ima ih vrlo lijepih, od kojih ćemo mnoge moći upotrebiti. Tvoji su djedovi u Tinjanu bili vrlo zaslužni rodoljubi i njihov rad za naš narod u Istri velik je. Nastoj, da postaneš što vrijedniji njihov nasljednik. Možda ćeš se jednog u slobodi moći povratiti na danas zapuštena ognjišta svojih djedova, a tada će te čekati velik posao. Budi spreman i na to.

U Dobroti, u Boci Kotorskoj, živi jedan veliki prijatelj Istre i Istrana. To je mnogo poštovani gosp. arhimandrit Joakim Bjedov. On nas se često sjeća svojim pismima, pa nam se i o Novoj Godini javio, dajući nam svoj očinski blagoslov s mnogo toplih i iskrenih želja, da bi napose naš list »Mali Istranin« što većma uznapredovao.

ODGONETKE I ZAGONETKE.

Odgonetka ispunjalki u 6. broju.

G a l i j a	ladja starih vremena	I .
A l i j a	muslimansko ime	M a ĉ o r u ž j e
L i j a	lukava zvjerka	E v a prva žena .
I j a	uzvik	Š a h igra
J a	zamjenica	T a j pokazna zamjenica
A	veznik	R o k vrijeme .
Vodoravno i okomito daje isto.		O n a lična zamjenica
		V a l vidi se na moru
		I v o muško ime
		Č u k noćna ptica

II.

Od I. do II. ime našeg slavnog kipara

Ispravno su odgonetnuli: Grgur Blašković, Crikvenica; Živko Mandić, Zagreb; Ksenija Kolasica, Bakar; Nevenka Slipčević, Hercegnovi; Nada Turina, Križišće; Jelka Mikuličić, Donja Lastva; Grozdana Vivoda, Žrnovnica; Božidar Bulić, Stobreč; Slobodna Andrijašević, Split; Vitomir Lenac, Zemet; Ivana Lušičić, Križišće; Ratomir Gregurić, Crikvenica; Marijan Mikovčić, Nova Gradiška; Izolda Širola, Smederevo.

ISPUNJALKA.

Sastavila: Nevenka Slipčević, uč. II. razr. gradj. škole, Hercegnovi.

I.

- ..... grad u Istri
- ..... nebesko biće
- ..... vrst živali
- ..... žensko ime
- ..... crnogorski pjesnik
- ..... glavni grad Grčke

Od I. do II. ime jednog velikog istarskog muža, koji je upravo prije godinu dana umro.

II.

ISPUNJALKA.

Sastavio: Ivica Čič, Split.

I.

- ..... muško ime
- ..... državnica na sjeveru Evrope
- ..... žensko ime
- ..... morski sisavac
- ..... muško ime
- ..... domaća životinja
- ..... izgubljeni dio domovine
- ..... velika njemačka rijeka
- ..... morska ptica
- ..... veliko more
- ..... dio kaputa
- ..... divlja zvijer
- ..... prvi čovjek (peti padež!)
- ..... afrička rijeka.

Od I. do II. ime i prezime mladog istarskog mučenika.

II.

**Vlasnik, izdavač i odgovorni urednik: Ernest Radetić, Zagreb, Boškovićeve
ulica 20. — Tiskara C. Albrecht (P. Acinger), Zagreb, Radićeve ulica 26.
Za tiskaru odgovara: Dragutin Šulce, Zagreb, Klajićeve ulica 4.**
